

Simo Knuutila: **Delikaatti ajattelij**

KAI ALHANEN JA TUUKKA PERHONIEMI
KUVAT MARIA LÄHTENMÄKI

Simo Knuutila on jännittävä. Akatemianprofessorina toimiva Knuutila osaa puhalttaa innostavan hengen keskiajan teologisiin kysymyksiin ja antiikin logiikkaan kuin muihinkin filosofian historian kysymyksiin. Hiljattain hän kertoi radiossa vitsejä arabifilosofi Avicennasta. Myös kirjoja pursuavassa työhuoneessaan Knuutila paljastuu hauskaksi ja samalla teräväksi ajattelijaksi. Hän saattaa äityä selvittämään esimerkiksi keskiajan modaalisylogismien kiemuroita poikamainen hymy kasvoillaan. Tarpeen tullen hän siteeraa ulkomuistista Platonia, Aristotelesta tai jotain skolastiikan auktoriteeteista, suomeksi, kreikaksi tai latinaksi.

Knuutilan innostukseen yhdistyy historiallinen tarkkuus ja hienostunut pyrkimys löytää menneisyydestä nykyelämälle tärkeitä ajatuksia. Nämä kiinnostavat kohdat mielessään Knuutila on tutkinut länsimaisen filosofian ja teologian historiaa jo 30 vuotta. Keskeisen sijan hänen tutkimuksissaan ovat saaneet modaalikäsitteiden eli välttämättömyyden ja mahdollisuuden jne. tarkastelu sekä tunteita koskevat historialliset teoriat. Vaikka aiheet voivat vaikuttaa kuivilta, ei tarvit-

se viettää kuin muutama hetki Knuutilan seurassa, niin ne alkavat tuntua erinomaisten mielenkiintoisilta ja hedelmällisiltä filosofisilta kysymyksiltä.

Hämmästyttävien piirteiden Knuutilassa on se, että hän saa kaiken tuntumaan kovin helpolta: opetellaan vähän kieliä, kaivellaan esille anonyymejä traktaatteja 1200-luvulta ja kirjoitetaan aatehistoriaa entistä parempaan järjestykseen. Erityisen mielenkiintoista Knuutilan tutkimuksissa on nimittäin ollut moderneiksi kutsuttujen ajatusten löytyminen jo 1300-luvulta ja siten uuden ajan alun siirtäminen aatehistoriallisesti 300 vuotta totuttua aikaisemmaksi.

Kansainvälisen tutkimustoiminnan lisäksi Knuutila paljastuu antiikin klassikkoteosten suomennosten takaa. Hän ollut mukana Platonin teosten suomennostyössä ja johtaa Aristoteleen teosten suomennostyötä. Knuutila johtaa Suomen akatemian mielen historian tutkimusyksikköä, joka on aloittanut toimintansa tänä vuonna. Yksikkö tutkii teorioita mielen rakenteesta ja toiminnasta antiikin, keskiajan ja uuden ajan alun filosofiassa. Hän on myös julkaissut

runsaasti kirjoituksia sekä Suomessa että ulkomailla. Hän on toimittanut useita kansainvälisiä tutkimusalan teoksia ja toimii sarjan The New Synthese Historical Library päätoimittajana sekä kansainvälisen tutkimusverkoston Early Modern Thought (The European Science Foundation) puheenjohtajana.

Simo Knuutilan valikoitu bibliografia:

- Emotions in Ancient and Medieval Philosophy* (ilme-
- Järjen ja tunteen kerrostumat* (Suomalaisen Teologisen Kirjallisuusseuran julkaisuja 215, Helsinki, 1998)
- Modalities in Medieval Philosophy* (Routledge, London – New York, 1993)
- Aristoteles (käännös ja selitykset), *Nikomakhoksen etiikka* (Gaudeamus, Helsinki, 1989) ja *Ensimmäinen analytiikka* (Gaudeamus, Helsinki, 1994)
- Modern Modalities* (toim., Kluwer Academic Publishers, Dordrecht/Boston/London, 1988)
- Logic of Being* (toim. Jaakko Hintikan kanssa, Reidel, Dordrecht, 1986)
- Reforging the Great Chain of Being* (toim., Reidel, Dordrecht, 1981)